

Özel Eğitim Öğretmenliği Alan Bilgisi Çalışma Kağıdı – I

1. Otizm spektrum bozukluğu olan Ahmet'e annesi, yatağını toplama becerisi kazandırmak istemektedir. Bunun için Ahmet'in odasının kapısına bir kayıt çizelgesi asmıştır. Ahmet, yatağını her topladığında çizelgedeki ilgili kutucuğa tik atmaktadır. Annenin yaptığı bu uygulama aşağıdaki kendini yönetme stratejilerinden hangisine örnektir?

- Kendine ön uyarı verme
- Kendini izleme
- Kendine yönerge verme
- Kendini değerlendirme
- Kendini pekiştirme

2. Ali ilkokul birinci sınıfa yeni başlamıştır. Okula başlamadan önce okuma ve yazmayı kendi kendine öğrenmiştir. İkinci sınıf hikâye kitaplarını okuyabilmekte ayrıca tek basamaklı sayılarla dört işlem yapabilmektedir. Bu nedenle Ali'nin, komisyon kararıyla gerekli yönlendirmeler sonucu ikinci sınıfa atlatılarak okula devam etmesi uygun görülmüştür. Bu durumda Ali için yapılan uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- Destekleme
- Hızlandırma
- Uyarılama
- Yönlendirme
- Zenginleştirme

3. Emre 90 desibel bilateral (çift taraflı) işitme kaybına sahip, işaret dilini bilen ve dudak okumada güçlük yaşayan bir öğrencidir. Öğretmeni sınıf içerisinde Emre'nin zaman zaman konuşmaları anlamakta güçlük çektiğini gözlemlemiştir. Bu durumda öğretmenin Emre'ye sınıf içerisinde vermesi beklenen destek aşağıdakilerden hangisidir?

- Aynı anda konuşması ve tahtaya yazması
- Işığı arkasına alarak konuşması
- Konuşurken kelimeleri hecelemesi
- Yüksek sesle konuşması
- Sözel açıklamalarla işaret dilini birlikte kullanması

Çözüm: Ahmet'in yatağını her topladığında bir işaret koyması, kendi davranışını gözlemleyip kaydetmesidir. Bu durum **Kendini İzleme** stratejisidir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Kendine Ön Uyarı Verme:** Davranış öncesi hatırlatıcı düzenlemelerdir (Örn: Kapıya "yatağını topla" yazısı asmak).
- Kendine Yönerge Verme:** Bireyin yapacağı basamakları kendi kendine sesli/sessiz söylemesidir.
- Kendini Değerlendirme:** Davranışını bir standartla kıyaslamasıdır.
- Kendini Pekiştirme:** Başarı sonrası kendine ödül vermesidir.

Çözüm: Öğrencinin akademik olarak hazır olduğu üst sınıfa geçirilmesi veya müfredatı normalden hızlı bitirmesi **Hızlandırma**dır.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Destekleme:** Ek ders veya materyal desteğidir.
- Uyarılama:** Sunum veya sınav yöntemlerinde değişiklik yapmaktır.
- Yönlendirme:** Tanılama sonrası uygun eğitim ortamına sevkidir.
- Zenginleştirme:** Üst sınıfa geçmeden, mevcut müfredatın derinlemesine genişletilmesidir.

Çözüm: İşaret dili bilen ve işitme kaybı olan bir öğrenci için sözel dil ile işaret dilinin birlikte kullanımı (Total İletişim) en kapsayıcı yöntemdir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Aynı anda konuşma/yazma:** Öğrencinin dudak okumasını zorlaştırır, görsel dikkati böler.
- Işığı arkasına alma:** Öğretmenin yüzü gölgede kalır, dudak okuma imkansızlaşır.
- Heceleyerek konuşma:** Konuşmanın doğallığını bozar ve anlamayı güçleştirir.
- Yüksek sesle bağırma:** İşitme cihazı kullananlarda sesin bozulmasına (distorsiyon) neden olur.

Özel Eğitimde Öğretim Yöntemleri ve Sınıf İçi Stratejiler

4. Bir özel eğitim öğretmeni, öğrencisinin akademik becerilerini değerlendirmek amacıyla; okuma sırasındaki hece atlamalarını tespit etmekte, okuduğu metne ilişkin soruları belli bir doğruluk yüzdesiyle yanıtlayıp yanıtlanmadığını kontrol etmekte ve dönem boyu yaptığı çalışmaları bir dosyada toplamaktadır. Öğretmenin yaptığı bu uygulamalarda aşağıdakilerden hangisi **yer almaz**?

- Değerlendirme ölçeği
- Hata analizi
- Kontrol listesi
- Portfolyo
- Ölçüt bağımlı ölçme aracı

5. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için açılan ilköğretim kurumlarına ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere, özel eğitim öğretmeni de katılır.
- Bir ders saati süresi 40 dakikadır.
- İşitme engelli öğrencilere eğitim verilen okullarda yabancı dil dersi zorunludur.
- Otizmi olan öğrenciler için sınıf mevcutları en fazla 4 öğrenciden oluşur.
- Öğrencilerin takip ettikleri programlar temel alınarak BEP hazırlanır.

6. Bir özel eğitim öğretmeni, öğrencisine "peçete kullanma" becerisini kazandırmak istemektedir. Bunun için ayrı bir ders saati planlamak yerine bu beceriyi öğrencinin öğle yemeği rutininin içine yerleştirmiştir. Öğretmenin kullandığı bu uygulama aşağıdaki öğretim yöntemlerinden hangisine örnektir?

- Sabit bekleme süreli öğretim
- Doğrudan öğretim
- Fırsat öğretimi
- Gömülü öğretim
- Temel tepki öğretimi

Çözüm: Metinde hata analizi, kontrol listesi, portfolyo ve ölçüt bağımlı araçlar tarif edilmiş; ancak puanların derece derece (1-5 arası gibi) verildiği bir **Değerlendirme Ölçeği** belirtilmemiştir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Hata Analizi:** Hece atlamalarının tespiti.
- Kontrol Listesi:** Soruları yanıtlayıp yanıtlanmadığının (Var/Yok) kontrolü.
- Portfolyo:** Dönem boyu çalışmaların bir dosyada toplanması.
- Ölçüt Bağımlı:** "Belli bir doğruluk yüzdesi" (Örn: %80 başarı) ölçütünü ifade eder.

Çözüm: Yönetmeliğe göre, işitme engelli öğrenciler yabancı dil dersinden **muaf tutulabilirler**; bu ders onlar için zorunlu değildir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Alan/Özel Eğt. Öğretmeni:** İlköğretimde beraber derse girmeleri esastır (Doğru).
- Ders Saati:** Özel eğitim okullarında da ders süresi 40 dakikadır (Doğru).
- Otizm Mevcudu:** Otizm sınıflarında kontenjan üst sınırı 4'tür (Doğru).
- BEP:** Programlar temel alınarak öğrenciye özel BEP hazırlanır (Doğru).

Çözüm: Öğretimin ayrı bir seansta değil de günlük rutin (yemek saati) içine yerleştirilmesine **Gömülü Öğretim** denir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Sabit Bekleme Süreli:** İpucu sunumu öncesi sabit bir süre beklemeye dayalı tekniktir.
- Doğrudan Öğretim:** Öğretmen merkezli, adım adım ilerleyen yapılandırılmış settir.
- Fırsat Öğretimi:** Çocuğun bir şeye ilgi göstermesi beklenir ve o an öğretime dönüştürülür.
- Temel Tepki Öğretimi:** Motivasyon gibi temel alanları hedefleyen doğal öğretimdir.

BÖLÜM 3: GELİŞİMİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME STRATEJİLERİ

7. Selin öğretmen, otizm spektrum bozukluğu olan öğrencisi Ali'nin sınıfın ışıklarından ve gürültüden rahatsız olup elleriyle kulaklarını kapattığını fark etmiştir. Selin öğretmen sınıf ışıklarını azaltmış ve Ali için sınıfta sakin bir 'duyusal mola' köşesi oluşturmuştur. Öğretmenin yaptığı bu uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- Gömülü öğretim
- Çevresel uyarlama
- Sosyal öykü kullanımı
- Ayrık denemelerle öğretim
- Tersine kaynaştırma

8. İşitme yetersizliği olan bir öğrencinin bulunduğu sınıfta öğretmen, öğrencinin dudak okuma becerisinden en üst düzeyde yararlanmasını istemektedir. Bu amaçla öğretmenin sınıf içerisinde yapacağı aşağıdaki düzenlemelerden hangisi en uygundur?

- İşığı kendi arkasına alarak konuşmak
- Sınıfı geleneksel (sıralı) düzende tutmak
- Sınıf oturma düzenini 'U' şeklinde oluşturmak
- Sürekli yüksek sesle bağırarak
- Öğrenciyi en arka sıraya oturtmak

9. Zihinsel yetersizliği olan öğrencisine 'çay demleme' becerisini öğretmek isteyen bir öğretmen, bu beceriyi 'su doldurma', 'ocağı yakma' ve 'demlik koyma' gibi küçük adımlara bölmüştür. Bu süreçte kullanılan öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- Kavram analizi
- Hata analizi
- Beceri analizi
- İpucunun giderek azaltılması
- Şekil verme

Çözüm: Işık ve gürültü gibi fiziksel ortam değişkenlerinin öğrenciye göre düzenlenmesi **Çevresel Uyarlama**dır.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Gömülü Öğretim:** Rutinlerin içinde yapılan öğretimdir.
- Sosyal Öykü:** Sosyal kuralları resimli hikayelerle anlatmaktır.
- Ayrık Denemeler:** Sınıftan izole, tekrarlı denemelerdir.
- Tersine Kaynaştırma:** Yetersizliği olmayan öğrencilerin özel eğitim sınıfına gelmesidir.

Çözüm: "U" Düzeni, tüm öğrencilerin öğretmeni ve birbirini engelsiz görmesini sağlayarak dudak okumayı maksimize eder.

Diğerleri Neden Yanlış?

- İşık Arkada:** Yüzün karanlıkta kalmasına neden olur.
- Geleneksel Düzen:** Arka arkaya oturmak görsel teması keser.
- Bağırarak:** Dudak hareketlerini bozar ve işitme cihazını zorlar.
- Arka Sıra:** Mesafe arttıkça hem işitme hem de dudak okuma verimi düşer.

Çözüm: Bir becerinin (çay demleme) öğretilen küçük alt basamaklara ayrılmasına **Beceri Analizi** denir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Kavram Analizi:** Bir kavramın (Örn: "Kırmızı") ilişkili ve ilişkisiz niteliklerinin belirlenmesidir.
- Hata Analizi:** Öğrencinin yanlış cevaplarındaki örüntüyü incelemektir.
- İpucu Azaltma:** Sunulan yardımın zamanla çekilmesidir.
- Şekil Verme:** Hedef davranışa yaklaşan tepkilerin pekiştirilmesidir.

BÖLÜM 4: ÖĞRETİM STRATEJİLERİ (DEVAM)

10. Bir özel eğitim öğretmeni, öğrencisine yemek yeme rutini sırasında 'çatal kullanma' becerisi için ipucu sunmaktadır. Öğretmen bu beceriyi ayrı bir ders saati yerine doğal yemek saati akışına dahil etmiştir. Öğretmenin kullandığı bu strateji hangisidir?

- Ayrık denemelerle öğretim
- Fırsat öğretimi
- Gömülü öğretim
- Doğrudan öğretim
- Temel tepki öğretimi

11. Öğrencinin ilgisini takip eden öğretmen, öğrenci sevdiği bir nesneye yöneldiğinde araya girerek öğrencinin iletişim başlatmasını (istemesini) bekler ve uygun model olur. Bu doğal öğretim stratejisi aşağıdakilerden hangisidir?

- Fırsat öğretimi
- Model olma
- Yanlışsız öğretim
- Geciktirme
- Tepki isteme-Model olma

12. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda, öğrencinin bir kelimeyi öğrendikten sonra o kelimeyle ilgili resim, nesne ve yazı kartlarını eşleştirmesi, harfleri kum tepsisinde çizmesi hangi yaklaşımı destekler?

- Ayrık denemeler
- Çok duyulu (Multisensory) öğretim
- Doğrudan öğretim
- Duyusal bütünleme
- Bütün dil yaklaşımı

Çözüm: Yemek yeme gibi doğal bir akışın içine öğretim hedeflerinin serpiştirilmesi **Gömülü Öğretim**dir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Ayrık Denemeler:** Becerinin doğallıktan uzak, yapılandırılmış ortamda tekrarıdır.
- Fırsat Öğretimi:** Çocuğun bir nesneye yönelmesiyle başlar (burada öğretmen rutine dahil etmiştir).
- Doğrudan Öğretim:** Belirli bir ders planı dahilinde sunulan öğretimdir.
- Temel Tepki:** Çocuğun motivasyonu veya çoklu ipucuna tepki vermesi gibi kritik alanlara odaklanır.

Çözüm: Öğretmenin model olup ardından tepki beklemesi **Tepki İsteme-Model Olma** stratejisidir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Fırsat Öğretimi:** Çevrenin düzenlenip çocuğun iletişim başlatmasının beklenmesidir.
- Model Olma:** Sadece davranışın nasıl yapılacağını göstermektir, tepki isteme aşamasını içermez.
- Yanlışsız Öğretim:** Hata yapma ihtimalini ortadan kaldıran ipucu yöntemleridir.
- Geciktirme:** İpucu vermeden önce öğrenciye süre tanımadır.

Çözüm: Görme (kartlar), dokunma (kum tepsisi) ve işitme duyularının aynı anda işe koşulması **Çok Duyulu Öğretim**dir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Ayrık Denemeler:** Bir öğretim sunum formatıdır.
- Doğrudan Öğretim:** Açık anlatıma dayalı bir felsefedir.
- Duyusal Bütünleme:** Duyusal uyarıların beyinde işleme sürecine yönelik bir terapi.
- Bütün Dil:** Okuma-yazmanın anlam odaklı öğrenilmesini savunan yaklaşımdır.

BÖLÜM 5: DEĞERLENDİRME STRATEJİLERİ

13. Bir öğrencinin okuma hatalarının (atlama, ekleme, yer değiştirme) türlerine göre sınıflandırılarak analiz edilmesi hangi değerlendirme sürecidir?

- a) Portfolyo analizi
- b) Hata analizi
- c) Kontrol listesi
- d) Dereceli puanlama anahtarı
- e) Dinamik değerlendirme

14. Öğrencinin bir beceriyi gerçekleştirirken izlediği basamakların hangilerinde başarılı olduğunu görmek için en uygun araç hangisidir?

- a) Yazılı sınavlar
- b) Öz değerlendirme formları
- c) Kontrol listeleri
- d) Standart başarı testleri
- e) Zekâ ölçekleri

15. Portfolyo değerlendirmesinin özel eğitimdeki temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Öğrenciyi arkadaşlarıyla kıyaslamak
- b) Sadece akademik başarıyı ölçmek
- c) Zaman içindeki gelişimi kanıtlarla izlemek
- d) Müfredatın hızını artırmak
- e) Not verme sürecini kolaylaştırmak

Çözüm: Hataların türlerine göre (atlama, ekleme) tasnif edilmesi **Hata Analizi** sürecidir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- **Portfolyo Analizi:** Gelişim dosyasındaki ürünlerin genel değerlendirmesidir.
- **Kontrol Listesi:** Sadece davranışın yapılıp yapılmadığını gösterir, hatanın türünü açıklamaz.
- **Rubrik:** Bir çalışmanın kalitesini belirli kriterlerle puanlamaktır.
- **Dinamik Değerlendirme:** Öğrencinin yardım aldığı anda ne kadar ilerleyebileceğini ölçer.

Çözüm: Beceri basamaklarının hangilerinde başarılı olduğunu "Var/Yok" şeklinde işaretlemek için **Kontrol Listesi** kullanılır.

Diğerleri Neden Yanlış?

- **Yazılı Sınav:** Bilgi düzeyini ölçer, beceri basamaklarını izlemek için hantal kalır.
- **Öz Değerlendirme:** Çocuğun kendi kendini puanlamasıdır.
- **Standart Başarı Testleri:** Norm grubuyla kıyaslama yapar, beceri analizi sunmaz.
- **Zekâ Ölçekleri:** Bilişsel kapasiteyi ölçer.

Çözüm: Portfolyonun asıl işlevi, gelişim sürecini somut kanıtlarla (resimler, yazılar vb.) **zaman içinde izlemektir.**

Diğerleri Neden Yanlış?

- **Kıyaslama:** Portfolyo bireysel gelişime odaklanır, başkalarıyla kıyaslamaz.
- **Sadece Akademik:** Sosyal ve özbakım becerileri de portfolyoya dahil edilebilir.
- **Hızlandırma:** Bu bir değerlendirme yöntemidir, sınıf atlatma aracı değildir.
- **Not Verme:** Not vermeyi kolaylaştırabilir ama temel eğitsel amacı gelişim izlemedir.

BÖLÜM 6: VERİ TOPLAMA VE ANALİZ

16. Veri toplama sürecinde 'kalıcı ürün kaydı' kullanmanın en büyük avantajı nedir?

- Gözlemci varlığına ihtiyaç duymaması
- Davranışın süresini ölçmesi
- Sadece sözel tepkileri ölçmesi
- Davranışın şiddetini belirlemesi
- Anlık veri girişi gerektirmesi

Çözüm: Resim, ödev veya yazı gibi **Kalıcı Ürünler**, gözlemci orada olmasa bile sonradan incelenebilir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Davranış Süresi:** Bu, süre kaydı (duration recording) ile ölçülür.
- Sadece Sözel:** Ürünler genellikle fiziksel nesnelere, sözel tepkiler uçucudur.
- Davranış Şiddeti:** Üründen şiddet tam olarak anlaşılabilir (Örn: Çığlık şiddeti).
- Anlık Veri Girişi:** Ürün kaydı, anlık değil sonradan veri girişi avantajı sunar.

17. Program kanıta dayalı olarak yürütülürken veri noktaları hedef çizgisinin altında kalıyorsa ne yapılmalıdır?

- Veri toplamaya son verilmelidir
- Öğretim yöntemi değiştirilmelidir
- Hedef hemen yükseltilmelidir
- Öğrenci dersten çıkarılmalıdır
- Hiçbir değişiklik yapılmamalıdır

Çözüm: İlerleme hedef çizgisinin altındaysa, kullanılan öğretim yöntemi çocuk için etkili değildir ve **Yöntem Değiştirilmelidir**.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Veri Kesme:** Veri kesilirse sorun tespit edilemez.
- Hedef Yükseltme:** Zaten ulaşılamayan hedefi yükseltmek öğrenciyi daha çok başarısız kılar.
- Dersten Çıkarma:** Bu bir çözüm değildir, kapsayıcılığa aykırıdır.
- Değişiklik Yapmama:** Veri analizi zaten değişiklik yapmak için toplanır.

18. Hata analizinde öğrencinin sürekli $6+3=8$, $5+2=6$ şeklinde cevap vermesi neyi gösterir?

- Dikkat eksikliğini
- Rastgele hatalar yaptığını
- Sistemik bir kural hatasını
- Görme bozukluğunu
- İşlem önceliğini bilmediğini

Çözüm: Yanlıklar belirli bir düzendeysse (Örn: Hep 1 eksik toplama), bu rastgele bir hata değil **Sistemik Bir Kural Hatasıdır**.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Dikkat Eksikliği:** Hatalar tutarsız ve dağınık olurdu.
- Rastgele Hata:** Bir örüntü (pattern) içermezdi.
- Görme Bozukluğu:** Rakamları yanlış okumasına (Örn: 6 yerine 5) neden olurdu, işlem sonucuna değil.
- İşlem Önceliği:** Bu soru tek bir işlem (+) içerdiği için öncelik söz konusu değildir.

BÖLÜM 7: İLERİ DÜZEY ÖĞRETİM VE DAVRANIŞ YÖNETİMİ

19. Özel eğitimde öğretilen bir becerinin kalıcılığını ve genellenmesini sağlamak amacıyla, hedeflenen becerinin farklı ortamlarda, farklı kişilerle ve farklı araçlarla sunulması yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- Gecikmiş pekiştirme kullanmak
- Eğitimi tek bir ortamla sınırlamak
- Çeşitli örneklerle öğretim yapmak (General Case Programming)
- Sadece yapay uyaranlar kullanmak
- Pekiştiricileri sürekli tarifede tutmak

20. Bir öğretmenin, üç farklı öğrencisine "bağımsız alışveriş yapma" becerisini kazandırırken, her bir öğrenci için müdahaleye farklı zamanlarda başlayarak yöntemin etkililiğini kanıtladığı tek denekli araştırma deseni hangisidir?

- A-B-A-B Deseni (Geri Dönüslü Desen)
- Çoklu Başlama Düzeyi Deseni (Multiple Baseline)
- Değişen Ölçüt Deseni (Changing Criterion)
- Karşılaştırmalı İşlem Deseni
- B-C Deseni (Değişken Desen)

21. Bir öğrenciye "kalem" dendiğinde kalemi göstermesi öğretilmektedir. Başlangıçta öğretmen öğrencinin elinden tutarak kalemi göstermesini sağlar, daha sonra sadece işaret eder, en sonunda ise sadece sözel yönerge verir. Bu süreçte yapılan işlem temel olarak nedir?

- Pekiştiricilerin kontrol edilmesi
- Ayırt edici uyaran kontrolünün kurulması
- Davranışın topografyasının değiştirilmesi
- İpuçlarının silikleştirilmesi (Fading)
- Hiyerarşik pekiştirme sisteminin kurulması

Çözüm: Bir becerinin tüm evrenini temsil eden örneklerin (kişi, araç, ortam) öğretim sürecine dahil edilmesi **Çeşitli Örneklerle Öğretim (General Case Programming)** olarak adlandırılır ve genelleme için en etkili yoldur.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Gecikmiş pekiştirme:** Beceri henüz kazanılırken öğrenmeyi zorlaştırır.
- Tek ortam:** Öğrenciyi o ortama bağımlı kılar (bağımlı tepki).
- Yapay uyaranlar:** Doğal hayatta karşılığı olmadığı için genellemeye engeldir.
- Sürekli tarife:** Davranışın sönmeye karşı direncini azaltır, kalıcılığı engeller.

Çözüm: Müdahalenin (öğretimin) farklı zamanlarda (kademeli olarak) başlatılması ve bu sayede davranış değişikliğinin sadece müdahale ile gerçekleştiğinin gösterilmesi **Çoklu Başlama Düzeyi Deseni** dir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- A-B-A-B:** Uygulamanın geri çekilmesini gerektirir, beceri öğretiminde etik veya teknik olarak uygun olmayabilir.
- Değişen Ölçüt:** Davranışın hızı veya süresi gibi sayısal hedeflerin adım adım artırıldığı desenlerdir.
- Karşılaştırmalı İşlem:** İki farklı yöntemi aynı anda kıyaslar.
- B-C Deseni:** Bilimsel değeri düşük, basit bir karşılaştırmadır.

Çözüm: Sunulan yardımın (ipucunun) fizikselden işarete ipucuna, oradan da tamamen kaldırılması sürecine **İpuçlarının Silikleştirilmesi (Fading)** denir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Pekiştirici kontrolü:** Ödülün verilme anıyla ilgilidir.
- Ayırt edici uyaran:** Hedef uyarının (kalem) diğerlerinden (silgi) ayrılmasıdır.
- Topografya:** Davranışın şeklini (nasıl yapıldığını) değiştirmektir.
- Hiyerarşik pekiştirme:** Farklı başarı seviyelerine farklı ödüller vermektir.

BÖLÜM 8: DAVRANIŞ ANALİZİ VE ANALİTİK STRATEJİLER

22. Hata olasılığını en aza indirmek isteyen bir öğretmen, "dış fırçalama" gibi karmaşık bir zincirleme beceriyi öğretirken her basamakta tam fiziksel yardımla başlar ve öğrencinin performansına göre yardımı anlık olarak azaltır veya artırır. Bu dinamik yöntem hangisidir?

- İpucunun giderek artırılması (Least-to-Most)
- İpucunun giderek azaltılması (Most-to-Least)
- Sabit bekleme süreli öğretim
- Eşzamanlı ipucuyla öğretim
- Kademeli yardımla öğretim (Graduated Guidance)

23. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda kullanılan "Kendine Yönerge Verme" (Self-Instruction) stratejisinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- Ekolaliyi pekiştirmek için kullanılması
- Karşılıklı konuşma (intraverbal) becerilerini geliştirmesi
- Sadece motor becerilerde etkili olması
- Bireyin içsel konuşmasını tamamen durdurması
- İpucu gereksinimini artırması

24. Bir araştırmada veya uygulamada, seçilen hedeflerin toplum tarafından kabul edilebilirliği, kullanılan yöntemin etikliği ve elde edilen sonuçların bireyin yaşam kalitesine katkısının sorgulanması hangi kavramla ifade edilir?

- Sosyal Geçerlik (Social Validity)
- Ekolojik Geçerlik (Ecological Validity)
- İşlemsel Güvenirlik (Procedural Fidelity)
- Gözlemciler Arası Güvenirlik (Inter-observer Agreement)
- İç Geçerlik (Internal Validity)

Çözüm: Yardımın deneme bazlı değil de, beceri sırasında öğrencinin kas direncine veya tepkisine göre anlık/akışkan olarak ayarlanmasına **Kademeli Yardımla Öğretim (Graduated Guidance)** denir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Least-to-Most:** Bağımsız yapmasını bekleyip sonra azdan çoğa ipucu vermektir.
- Most-to-Least:** Blok denemeler halinde en yoğun ipucundan daha azına geçmektir.
- Sabit Bekleme Süreli:** İpucu öncesi belirli (örn. 4 sn) bir süre beklemeyi şart koşar.
- Eşzamanlı İpucu:** İpucu ve uyarının aynı anda verildiği, denemeler arası kontrol denemesi yapılan yöntemdir.

Çözüm: Kendine yönerge verme, bireyin bir görevi yaparken kendi kendine rehberlik etmesini (strateji kullanımı) sağlar ve özellikle **karşılıklı konuşma (intraverbal)** ve problem çözme becerilerine katkıda bulunur.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Ekolali:** Kendine yönerge anlamsız tekrarlar değil, işlevsel konuşmadır.
- Sadece motor:** Akademik ve sosyal becerilerde de çok etkilidir.
- İçsel konuşmayı durdurma:** Aksine, dışsal konuşmanın zamanla içsel konuşmaya dönüşmesini amaçlar.
- İpucu gereksinimi:** Bireyin kendi kendine ipucu vermesini sağlayarak dışsal ipucu ihtiyacını azaltır.

Çözüm: Uygulamanın toplum, aile ve birey için anlamlılığını ve kabul edilebilirliğini ifade eden kavram **Sosyal Geçerlik**'tir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- İşlemsel Güvenirlik:** Uygulamanın planlandığı gibi (sadık kalınarak) yürütülüp yürütülmediğidir.
- Gözlemciler Arası Güvenirlik:** İki bağımsız gözlemcinin verilerinin ne kadar örtüştüğüdür.
- İç Geçerlik:** Değişikliğin sadece müdahaleden kaynaklandığının kanıtıdır.
- Ekolojik Geçerlik:** Bulguların gerçek dünya ortamlarına genellenebilirliğidir.

BÖLÜM 9: ALTERNATİF İLETİŞİM VE TEKNOLOJİ

25. PECS (Resim Değiş Tokuşuna Dayalı İletişim Sistemi) protokolüne göre, öğrencinin iki farklı nesne arasından istediğini seçip kartı uzattığı "ayırdetme öğretimi" hangi aşamada gerçekleşir?

- Aşama 1: İletişim başlatma (Fiziksel yardımla verme)
- Aşama 2: Mesafeyi artırma ve genelleme
- Aşama 3: Resimler arasında ayırım yapma (Ayırt etme)
- Aşama 4: Cümle yapısı kurma (Cümle şeridi kullanımı)
- Aşama 5: 'Ne istiyorsun?' sorusuna yanıt verme

26. "Fırsat Öğretimi" (Incidental Teaching) uygulanırken öğretmenin öğrencinin sevdiği bir oyuncacı ulaşamayacağı bir yere koyarak öğrencinin tepki vermesini beklemesinin temel amacı nedir?

- Dikkat çekme ve nesne isteme becerisini geliştirmek
- Problem davranışın işlevini belirlemek
- Öğrencinin akademik seviyesini ölçmek
- Yeni bir beceriyi basamaklandırmak (analiz)
- Akranlarıyla sosyal kıyaslama yapmak

27. Uygulamalı Davranış Analizinde (UDA) kullanılan "ABC Kayıt Formu"ndaki 'B' (Behavior) harfinin önündeki ve sonundaki olayları temsil eden A ve C harfleri sırasıyla neyi ifade eder?

- Ayırt Edici Uyarın - Ceza (Antecedents - Punishment)
- Davranış Öncesi - Davranış Sonrası (Antecedents - Consequences)
- Analiz - Kontrol (Analysis - Control)
- Dikkat - Çaba (Attention - Commitment)
- Uyarın - Pekiştirici (Stimulus - Reinforcement)

Çözüm: PECS'te öğrencinin birçok resim arasından doğru olanı seçmeyi öğrendiği aşama **Aşama 3 (Resim Ayırt Etme)** aşamasıdır. Bu aşama kendi içinde 3A ve 3B olarak ikiye ayrılır. **Diğerleri Neden Yanlış?**

- Aşama 1:** Sadece tek bir resmin uzatılmasını içerir, seçme yoktur.
- Aşama 2:** İletişim ortağına gitme ve çaba sarf etme öğretilir.
- Aşama 4:** "İstiyorum" gibi kalıplarla cümle kurma başlar.
- Aşama 5:** Sosyal etkileşim ve sorulara cevap verme aşamasıdır.

Çözüm: Fırsat öğretiminde çevrenin düzenlenmesi (sabotaj veya ulaşılmaz kılma), öğrencinin **iletişim başlatmasını (isteme/mand)** teşvik etmek için yapılır.

Diğerleri Neden Yanlış?

- İşlev belirleme:** Bu, işlevsel analiz (functional analysis) konusudur.
- Akademik ölçme:** Bu süreç bir değerlendirme değil, öğretim sürecidir.
- Basamaklandırma:** Beceri analiziyle ilgilidir, iletişim başlatmayla değil.
- Sosyal kıyaslama:** Özel eğitimde bireysel ilerleme esastır, kıyaslama yapılmaz.

Çözüm: UDA'da davranışın işlevini anlamak için kullanılan ABC kaydında; **A (Antecedents)** davranıştan hemen önce gelen olayları (Öncülleri), **C (Consequences)** ise davranıştan hemen sonra gelen sonuçları ifade eder. **Cevap: B**

Diğerleri Neden Yanlış?

- Ayırt Edici Uyarın - Ceza:** Bunlar A ve C'nin alt türleri olabilir ancak kavramların genel adlarını temsil etmezler.
- Analiz - Kontrol:** Bu süreçler veri toplama sonrası aşamalardır, ABC zincirinin bir parçası değildir.
- Uyarın - Pekiştirici:** Uyarın ve pekiştirici teknik terimlerdir ancak ABC modelindeki A ve C daha geniş kapsamlı olayları (olumsuz sonuçlar dahil) kapsar.

BÖLÜM 10: ÖZEL EĞİTİM MEVZUATI VE ETİK

28. Türkiye'deki Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre, bir öğrencinin "Özel Eğitim İhtiyacı Olan Birey" olarak kabul edilmesi ve uygun eğitim ortamına yerleştirilmesi için hangi belgenin düzenlenmesi zorunludur?

- Tıbbi Tanılama Raporu
- Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama Raporu (RAM)
- Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Raporu
- Gelişim Raporu
- Disiplin Kurulu Raporu

29. Bir okulda Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirme biriminde aşağıdakilerden hangilerinin bulunması zorunludur?

- Okul Müdürü ve Müdür Yardımcısı
- Özel Eğitim Öğretmeni ve Sınıf Öğretmeni
- Rehber Öğretmen ve Psikolojik Danışman
- Öğrenci ve Velisi
- Hepsi (Okul Müdürü, Öğretmenler, Veli, Rehber Öğrt.)

30. Özel eğitimde "En Az Kısıtlayıcı Eğitim Ortamı" (LRE) ilkesinin temel felsefesi nedir?

- Akademik başarıyı artırmak için sınıfta tutmak
- Uygun eğitim ortamını sağlamak ve akranlarla sosyal etkileşimi artırmak
- Tıbbi taniyi ortadan kaldırmak
- Sadece öğretmenin iş yükünü azaltmak
- Aileyi okul sorumluluğundan kurtarmak

Çözüm: Yerleştirme (yönlendirme) kararları Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM) tarafından düzenlenen **Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama Raporu**'na dayanır.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Tıbbi Tanılama:** Hastanelerden alınır, eğitim ortamı belirlemek için tek başına yeterli değildir.
- BEP Raporu:** Yerleştirme sonrası okulda hazırlanan öğretim planıdır.
- Gelişim Raporu:** Dönem sonlarında öğrencinin ilerlemesini gösteren belgedir.
- Disiplin Raporu:** Özel eğitimde disiplin cezaları değil, davranış destek planları önceliklidir.

Çözüm: BEP birimi multidisipliner bir ekiptir; **Okul Müdürü, öğretmenler, veli ve rehber öğretmen** bu ekibin doğal ve zorunlu üyeleridir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Diğer şıklar sadece ekibin bir kısmını belirtmektedir. BEP bir bütünsel yaklaşım gerektirdiği için tüm paydaşların katılımı şarttır.

Çözüm: Bu ilke, öğrencinin destek hizmetlerle birlikte ihtiyacı olan en üst düzey eğitimi alabileceği, **yetersizliği olmayan akranlarıyla en fazla birlikte olabileceği ortamın** seçilmesini savunur.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Tıbbi tani:** Özel eğitim tıbbi bir tedavi süreci değildir, eğitsel bir süreçtir.
- Öğretmen iş yükü:** Aksine, kaynaştırma öğretmenin sorumluluğunu artırabilir.
- Akademik başarı için sınıfta tutmak:** Başarı tek kriter değildir, sosyal kabul ve etkileşim de kritiktir.

BÖLÜM 11: YÖNTEMLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

31. Aşağıdakilerden hangisi "Ayrık Denemelerle Öğretim" (Discrete Trial Training - DTT) yönteminin tipik özelliklerinden biridir?

- Öğrenci sevdiği bir nesneyi işaret ettiğinde öğretim başlar.
- Öğretmen çocuğun elini tutarak 'elma' kartını aldırır. (Model olma)
- Öğretmen ipucu verir, çocuk yaparsa pekiştirilir, yapmazsa hata düzeltilir. (Hata analizi yok)
- Her deneme sonrası 5 saniye mola verilir. (Dönemleme)
- Sınıftan yalıtılmış (masa başı) ortamda 10 kez üst üste tekrar yapılır.

32. "Kademeli Yardımla Öğretim"i (Graduated Guidance) diğer fiziksel yardım yöntemlerinden ayıran en temel fark nedir?

- Öğretmen model olur, öğrenciyi izler, yanlış yaparsa hemen yardım eder.
- Öğretmen sadece sesli uyarı verir, öğrencinin fiziksel temasını yasaklar.
- Öğrenci beceri basamağını bağımsız yaparken öğretmen gölge gibi izler.
- Öğrenci direnç gösterdiğinde yardım miktarı artırılır, yapmaya başladığında yardım hemen çekilir. (Anlık ayar)
- Pekiştireçler her zaman deneme sonunda verilir.

33. "Kendini Yönetme" (Self-Management) stratejilerinin bireye kazandırdığı en büyük avantaj aşağıdakilerden hangisidir?

- Öğretmenin kontrol ettiği ipuçlarını kullanır.
- Bireyin kendi davranışlarını gözleyip kaydetmesini sağlar.
- Davranışın nedenlerini analiz etmek için kullanılır.
- Sadece yetişkin gözetiminde uygulanabilir.
- Pekiştireçlerin her zaman başkası tarafından verilmesini gerektirir.

Çözüm: DTT, beceriyi küçük parçalara bölen, **yalıtılmış ortamda yoğun tekrar ve yapılandırılmış denemelerle** sunan bir yaklaşımdır.

Diğerleri Neden Yanlış?

- Nesneyi işaret etme:** Bu, doğal öğretim (fırsat öğretimi) özelliğidir.
- Fiziksel yardım:** Tüm yöntemlerde kullanılabilir, DTT'ye özgü değildir.
- Hata düzeltme:** Yanlışsız öğretim yöntemleri hatayı minimize etmeye çalışır.

Çözüm: Kademeli yardımın en belirgin özelliği, fiziksel yardımın öğrencinin tepkisine göre anlık olarak artırılıp azaltılmasıdır (hissedilir direnç takibi). **Cevap: D**

Diğerleri Neden Yanlış?

- Model Olma:** Bir davranışı sadece göstermektir.
- Gölge Gibi İzleme:** Bu, bağımsızlığa en yakın aşamadır, kademeli yardımın sadece bir parçası olabilir.
- Deneme Sonu Pekiştirme:** Bu genel bir pekiştirme kuralıdır, kademeli yardıma özgü değildir.

Çözüm: Kendini yönetme stratejileri, bireyin kendi davranışlarının sorumluluğunu almasını ve **kendi kendini gözlemleyip kaydetmesini** sağlar, bu da bağımsızlığı artırır.

Cevap: B

Diğerleri Neden Yanlış?

- Öğretmen Kontrolü:** Kendini yönetme, dışsal kontrolü azaltmayı hedefler.
- Neden Analizi:** Bu genellikle Uygulamalı Davranış Analizi (UDA) uzmanlarının işidir.
- Yetişkin Gözetimi:** Amacı, yetişkin desteği olmadan davranışı sürdürmektir.
- Başkası Tarafından Pekiştirme:** Strateji dahilinde birey kendi kendini de pekiştirebilir.

BÖLÜM 12: DEĞERLENDİRME VE FİNAL ANALİZİ

34. Bir özel eğitim öğretmeni, öğrencisinin "matematik problemlerini çözememe" nedenini araştırırken; öğrencinin okuma hızını, işlem basamaklarını karıştırıp karıştırmadığını ve sayıları ters yazıp yazmadığını ayrıntılı inceliyor. Bu süreç aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Hata Analizi (Error Analysis)
- b) Dinamik Değerlendirme (Dynamic Assessment)
- c) Ölçüt Bağımlı Ölçme (Criterion-Referenced)
- d) Norm Bağımlı Ölçme (Norm-Referenced)
- e) Ekolojik Değerlendirme (Ecological Assessment)

35. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı'nın (BEP) içeriğinde aşağıdakilerden hangisinin yer alması beklenmez?

- a) Ölçülebilir hedefler koymak
- b) Yıllık ve kısa dönemli hedefleri içermek
- c) Destek hizmetlerin (rehabilitasyon vb.) türünü belirtmek
- d) Öğrencinin sadece tıbbi ilaç kullanımını düzenlemek
- e) Değerlendirme yöntemlerini tanımlamak

Çözüm: Öğrencinin yanlış cevaplarının arkasındaki **örüntüleri ve hata türlerini (ters yazma, basamak kaydırma)** belirleme süreci **Hata Analizi**'dir.

Diğerleri Neden Yanlış?

- **Dinamik Değerlendirme:** Öğrencinin yardım aldığı anda ne kadar ilerleyebileceğine (öğrenme potansiyeline) odaklanır.
- **Norm Bağımlı:** Yaş grubundaki diğer çocuklarla kıyaslar (IQ testleri gibi).
- **Ekolojik Değerlendirme:** Ev, okul, sokak gibi ortamların bireye etkisini ölçer.

Çözüm: BEP bir eğitim belgesidir; **tıbbi ilaç kullanımı ve dozajı** gibi tıbbi müdahaleler BEP'in yasal içeriğinde yer almaz (ancak öğrencinin sağlığıyla ilgili genel bilgi verilebilir).

Diğerleri Neden Yanlış?

- Ölçülebilir hedefler, kısa dönemli amaçlar, destek hizmetler ve değerlendirme kriterleri BEP'in temel ve zorunlu bileşenleridir.

1. Kendini İzleme (Self-Monitoring) nedir?

Cevap: Bireyin hedef davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmediğini kendisinin gözleyip kaydetmesidir.

2. İpucu Silikleştirme (Fading) neyi ifade eder?

Cevap: Davranışın kontrolünü ipucundan alıp doğal uyarana aktarmak için yardımın sistemli olarak azaltılmasıdır.

3. Beceri Analizi (Task Analysis) neden yapılır?

Cevap: Karmaşık veya çok basamaklı bir beceriyi öğretilabilir küçük parçalara bölerek öğretimi kolaylaştırmak için yapılır.

4. RAM'ın özel eğitimdeki temel görevi nedir?

Cevap: Bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılamasını yaparak uygun eğitim ortamına yerleştirme kararı vermektir.

5. Gömülü Öğretim (Embedded Instruction) nedir?

Cevap: Öğretim hedeflerinin günlük rutinler, etkinlikler veya oyunlar içerisine planlı şekilde yerleştirilmesidir.

6. Sosyal Geçerlik (Social Validity) neyi ölçer?

Cevap: Uygulanan programın hedeflerinin, yöntemlerinin ve sonuçlarının toplum ve birey için anlamlılığını ölçer.

7. En Az Kısıtlayıcı Ortam (LRE) ilkesi nedir?

Cevap: Öğrencinin ihtiyaç duyduğu destekleri alarak akranlarıyla en yüksek düzeyde etkileşim kurabileceği ortamdır.

8. Portfolyo Değerlendirme neden önemlidir?

Cevap: Öğrencinin gelişimini zaman içinde somut ürünlerle (ödev, resim vb.) takip etmeye imkan tanıdığı için önemlidir.

9. Fırsat Öğretimi (Incidental Teaching) nasıl başlar?

Cevap: Öğretmenin çevreyi düzenlemesi sonucu çocuğun bir nesneye ilgi gösterip iletişim başlatmasıyla başlar.

10. Hata Analizi (Error Analysis) nedir?

Cevap: Öğrencinin performansındaki hataları inceleyerek yanlış öğrenme örüntülerini tespit etme sürecidir.

11. BEP birimi kimlerden oluşur?

Cevap: Okul müdürü, öğretmenler, rehber öğretmen, veli ve (mümkünse) öğrenciden oluşan bir ekiptir.

12. Pekiştirme (Reinforcement) ne işe yarar?

Cevap: Hedef davranışın ardından gelecek o davranışın gelecekte tekrarlanma olasılığını artırır.

13. Ayırt Edici Uyarı (SD) nedir?

Cevap: Belirli bir tepkinin pekiştirileceğine dair işaret veren uyarandır (Örn: 'Kırmızı göster' yönergesi).

14. İşitme engellilerde "Total İletişim" nedir?

Cevap: Bireyin iletişim kurarken sözel dil, işaret dili, dudak okuma ve jestleri aynı anda kullanmasıdır.

15. BEP'te "Kısa Dönemli Hedefler" neyi ifade eder?

Cevap: Öğrencinin yıllık amaçlarına ulaşmasını sağlayan, daha küçük ve ölçülebilir ara basamaklardır.

16. İpucu (Prompt) nedir?

Cevap: Öğrencinin doğru tepkiyi vermesini sağlamak amacıyla uyarının hemen ardından sunulan ek yardımdır.

17. Şekil Verme (Shaping) nedir?

Cevap: Bireyin repertuarında olmayan bir hedef davranışa kademeli olarak yaklaşan tepkilerin pekiştirilmesidir.

18. Zincirleme (Chaining) nedir?

Cevap: Beceri analiziyle ayrılan küçük basamakların sırasıyla birleştirilerek karmaşık bir beceri haline getirilmesidir.

19. BEP izleme ve değerlendirmesi ne sıklıkla yapılır?

Cevap: Mevzuata göre BEP, en az yılda bir kez değerlendirilerek öğrencinin ihtiyacına göre güncellenmelidir.

20. Sesin şiddeti (gürlüğü) hangi birimle ölçülür?

Cevap: Sesin şiddeti desibel (dB) birimi ile ölçülür ve işitme kaybının derecesini belirlemek için kullanılır.

21. Mola (Time-out) yönteminin temel prensibi nedir?

Cevap: Uygun olmayan bir davranış sonrası bireyi belirli bir süre pekiştirme kaynaklarından uzaklaştırmaktır.

22. Sembol Pekiştirme (Token Economy) sistemi nedir?

Cevap: Hedef davranışlar sonrası verilen sembollerin (yıldız, puan) biriktirilerek bir ödülle takas edilmesidir.

23. Genelleme (Generalization) neden önemlidir?

Cevap: Öğrenilen bir becerinin sadece eğitim ortamında değil, gerçek hayatın tüm alanlarında kalıcı olmasını sağlar.

24. BEP'te "Uyarılama" (Accommodation) nedir?

Cevap: Müfredat içeriğini değiştirmeden, sunum ve sınav yöntemlerinde (ek süre vb.) yapılan düzenlemelerdir.

25. Sönme (Extinction) işlemi nasıl uygulanır?

Cevap: Daha önce pekiştirilen bir davranışın artık pekiştirilmemesi yoluyla davranışın sıklığının azaltılmasıdır.

26. FM Sisteminin sınıftaki temel işlevi nedir?

Cevap: Arka plan gürültüsünü azaltarak öğretmenin sesini doğrudan öğrencinin işitme cihazına net iletmektir.

27. Sosyal Öykü (Social Stories) nedir?

Cevap: OSB olan bireylere sosyal durumları, kuralları ve ipuçlarını açıklamak için kullanılan kısa, görsel destekli hikayelerdir.

28. Ayrık Denemelerle Öğretim (DTT) nedir?

Cevap: Beceriye küçük parçalara bölerek, yapılandırılmış ve yoğun tekrarlı denemelerle sunan öğretmen merkezli yöntemdir.

29. İşlevsel Davranış Analizi (İDA) nedir?

Cevap: Bir problem davranışın nedenlerini (ilgi çekme, kaçma, nesne elde etme, duygusal) belirlemek için yapılan sistematik incelemesidir.

30. Alternatif ve Destekleyici İletişim (ADI) nedir?

Cevap: Sözel dili olmayan veya sınırlı olan bireylerin iletişim kurmasını sağlayan araç ve yöntemlerin (PECS, konuşma cihazları vb.) bütünüdür.

31. Tersine Kaynaştırma nedir?

Cevap: Yetersizliği olmayan öğrencilerin, özel eğitim sınıflarına veya okullarına gelerek buradaki akranlarıyla eğitim almasıdır.

32. Yanlışsız Öğretim Yöntemleri nelerdir?

Cevap: Öğrencinin hata yapma olasılığını en aza indiren ipucu yöntemleridir (Sabit bekleme, eşzamanlı ipucu, giderek azaltılan ipucu vb.).

33. Sabit Bekleme Süreli Öğretim nedir?

Cevap: Hedef uyaran ile kontrol edici ipucu arasında her zaman sabit bir süre (örn. 4 sn) beklenecek şekilde yapılan öğretimdir.

34. Eşzamanlı İpucuyla Öğretim nedir?

Cevap: Hedef uyarının hemen ardından (0 sn) kontrol edici ipucunun verildiği ve kontrol denemeleriyle ilerlemenin ölçüldüğü yöntemdir.

35. İpucunun Giderek Azaltılması (Most-to-Least) nedir?

Cevap: Öğretime en yoğun ipucuyla (tam fiziksel) başlanıp, öğrenci başarılı oldukça ipucunun hiyerarşik olarak azaltılmasıdır.

36. İpucunun Giderek Artırılması (Least-to-Most) nedir?

Cevap: Önce bağımsız yapma fırsatı verilip, hata yapıldığında azdan çoğa doğru bir ipucu hiyerarşisinin izlenmesidir.

37. Geçiş Planı (Transition Plan) nedir?

Cevap: Öğrencinin bir eğitim kademesinden diğerine veya okuldan iş yaşamına geçişini kolaylaştırmak için hazırlanan plandır.

38. Erken Müdahale neden hayattır?

Cevap: Beyin gelişiminin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde yetersizliğin etkilerini minimize etmek ve gelişimsel farkı kapatmak için.

39. Disleksi (Özel Öğrenme Güçlüğü) nedir?

Cevap: Zeka normal veya üstü olmasına rağmen okuma, yazma veya matematik becerilerinde yaşanan gelişimsel güçlüktür.

40. Destek Eğitim Odası nedir?

Cevap: Kaynaştırma öğrencilerinin eksik oldukları derslerde akranlarından ayrılmadan, ek destek aldıkları okul içi ortamdır.

41. Tam Zamanlı Kaynaştırma nedir?

Cevap: Öğrencinin kaydının genel eğitim sınıfında olması ve tüm gününü yetersizliği olmayan akranlarıyla geçirmesidir.

42. Yarı Zamanlı Kaynaştırma nedir?

Cevap: Öğrencinin kaydının özel eğitim sınıfında olması, ancak bazı dersleri genel eğitim sınıfında akranlarıyla almasıdır.

43. Evde Eğitim Hizmeti kimlere verilir?

Cevap: Sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarına devam edemeyecek durumda olan öğrencilere verilir.

44. BEP'in yasal dayanağı nedir?

Cevap: 573 Sayılı KHK ve Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'dir.

45. Zihinsel Yetersizlik tanılama kriterleri nelerdir?

Cevap: Zihinsel işlevlerde ve uyum becerilerinde (sosyal, pratik, kavramsal) gelişim döneminde görülen anlamlı gerilik.

46. OSB'nin temel belirtileri nelerdir?

Cevap: Sosyal iletişimde/etkileşimde sınırlılıklar ile yinelenen, sınırlı ilgi ve davranış örüntüleri.

47. FM Sistemi nasıl çalışır?

Cevap: Öğretimde bulunan mikrofonun, radyo dalgalarıyla sesi doğrudan öğrencinin cihazına gürültüsüz iletilmesiyle çalışır.

48. Gözlemciler Arası Güvenirlik nedir?

Cevap: İki bağımsız gözlemcinin aynı davranışı kaydedip, verilerinin birbiriyle ne kadar örtüştüğünü (%) hesaplamasıdır.

49. Kademeli Yardımla Öğretim nedir?

Cevap: Fiziksel yardımın miktarının, öğrencinin kas direncine göre anlık olarak artırılıp azaltıldığı akışkan yöntemdir.

50. Çok Duyulu (Multisensory) Öğretim nedir?

Cevap: Görsel, işitsel, dokunsal ve kinestetik duyuların aynı anda işe koşulduğu (örn. kumda harf çizme) öğretimdir.